

136.

SERVICIUL DE PROTECȚIE ȘI PAZĂ

ISTORIA
SERVICIILOR DE PROTECȚIE ROMÂNEȘTI

Autor: Colonel dr. Dan Niță

- București, 2004 -

CUPRINS

Capitolul I

Apariția structurilor specializate de protecție și pază în feudalismul timpuriu românesc	3
---	----------

1.1. Scurtă cronologie a atentatelor ce ne-au marcat cursul istoriei	3
--	---

1.2. Structurile de protecție medievale românești	8
---	---

Capitolul II

Renașterea. Apariția primilor germeni ai capitalismului. Mutații în structura militară feudală.	12
--	-----------

Capitolul III

Evoluția structurilor de protecție și pază în epoca modernă	15
--	-----------

3.1. Epoca modernă	15
--------------------	----

3.2. Primele unități de gardă	16
-------------------------------	----

Capitolul IV

Serviciile de protecție, pază și gardă, în epoca contemporană	21
--	-----------

4.1. Perioada interbelică	21
---------------------------	----

Capitolul V

Protecția demnitarilor și paza obiectivelor speciale din România în perioada 1939 – 1945	27
---	-----------

5.1. Premisele și circumstanțele create de cel de al doilea război mondial	27
--	----

5.2. Evoluția structurilor de protecție și pază în perioada 1944 – 1945	36
---	----

5.3. Structurile de protecție din perioada regimului comunist	37
---	----

5.4. Amenințări teroriste și incidente de această natură înregistrate în timpul regimului comunist	39
--	----

5.5. Structurile antiteroriste - răspuns la amenințările specifice din perioada regimului comunist	45
--	----

Capitolul VI

Protecția demnitarilor și paza obiectivelor speciale din România în perioada 1939 – 1945

6.1. Evoluția Serviciului de Protecție și Pază	49
6.2. Structura Serviciului de Protecție și Pază	50
6.3. Selecția și pregătirea personalului S.P.P	55

Anexe

1 – Noțiunea de protecție	59
2 – Structura de protecție și pază pentru instituția prezidențială	60
3 – Structura de protecție și pază pentru membrii Parlamentului	61
4 – Structura de protecție și pază pentru membrii Guvernului	62
5 – Structura de protecție și intervenție antiteroristă	63
6 – Structura de transport	64
7 – Structura logistică	65
8 – Punctul de comandă și Comunicațiile	66
9 – Decrierea emblemei S.P.P.	67

zeci de secunde, atât piloții cât și „șoimii” știau ce conține respectivul bilet. Pasagerul în cauză cerea imperativ deturnarea avionului și aterizarea lui într-un oraș din Occident, în caz de nesupunere, amenințând cu aruncarea în aer a aeronavei. În acest scop – se preciza în bilet – pasagerul avea asupra lui o puternică încărcătură explozivă, iar în mână ținea declanșatorul. „Șoimii” observaseră imediat că autorul biletului avea la picioare o sacoșă destul de voluminoasă, iar în mână ținea un mic obiect în formă de pix, cu degetul mare pus pe butonul acestuia. Într-o astfel de situație, soluții nu prea sunt în afara celor impuse de atentatori. Venind din spate, unul dintre „șoimi” s-a aruncat asupra atentatorului, imobilizându-l cu grijă pentru a nu-i da posibilitatea să apese pe butonul care „ar fi declanșat explozia”. Tentativa de deturnare a fost anihilată astfel cu rapiditate și deplin succes. Fără intervenția curajoasă a „șoimului”, piloții, pentru a nu risca viețile atâtor pasageri, aveau de gând să urmeze întocmai cerințele „teribilului terorist”. Numai că, în urma cercetărilor s-a constatat că declanșatorul în formă de pix era efectiv un pix, iar puternica încărcătură explozivă consta în două recipiente pline cu lichide inofensive.

În toamna anului 1983 s-a prevenit și prima, probabil și singura, tentativă de asasinat asupra lui Nicolae Ceaușescu. Grupul, constituit încă din 1981, era format dintr-un nucleu de intelectuali, profesori universitari din București, legați într-un fel sau altul de Cluj: Tudor Bugnariu, primul primar al Clujului după 23 august 1944, fost decan al Facultății de Filozofie din Cluj, apoi profesor și adjunct al ministrului învățământului; Mircea Stoica, șeful catedrei de Drept de la Academia de Științe Economice București, care predase și la Cluj (decedat ulterior în urma unei căderi de la etaj, consemnată ca sinucidere); Simion Pop, fost decan la Facultatea de Drept din Cluj. Toți aceștia considerau că „suprimarea lui Ceaușescu era singura soluție de salvare”. Grupului i s-a alăturat apoi clujeanul Raul Volcinschi, fost deținut politic, Viorel Roventu, Petre Năstase și Nicolae Stanciu, ultimii trei de profesie șoferi.

În noaptea de 8 spre 9 septembrie 1983, cei trei tineri – Roventu, Năstase și Stanciu – au trecut la acțiune: au spart un post de miliție mai izolat, din satul Osica de Sus, județul Olt. Au furat două pistoale-mitralieră AKM cu pat rabatabil, 500 de cartușe și 8 încărcătoare. Conspiratorii aflaseră că în ziua de 17 septembrie 1983, Ceaușescu urma să viziteze CAP-ul din comuna Gostinu, județul Giurgiu. Nicolae Stanciu, fiind localnic cunoștea foarte bine zona, fapt pentru care au stabilit rapid locul ideal pentru atentat: o curbă de 90 de grade, între Braniștea și Gostinu. Drumul fiind în pantă, coloana oficială era obligată să reducă viteza până la 30-40 km pe oră. Mai mult, pe o distanță de 100-200 de metri, era o ridicătură de pământ, înaltă de un metru și jumătate, care ar fi permit atentatorilor să domine dispozitivul de gardă al președintelui. Spre disperarea atentatorilor evenimentul nu s-a

158

mai putut produce, întrucât, alertată de dispariția armelor din Osica, conducerea Securității l-a sfătuit pe Ceaușescu să-și amâne vizita. În zilele următoare, până la 24 septembrie 1983, cei trei atentatori au fost prinși după o urmărire ca în filme, în care grupul operativ de intervenție al USLA a folosit mașinile blindate și elicopterele.

Prin sentința nr. 63, în dosarul 391/1983 a Tribunalului Militar Teritorial București, Viorel Roventu a fost condamnat la moarte. Petre Năstase și Stanciu au primit 20 de ani închisoare pentru „furt calificat”, tâlhărie și nerespectarea regimului armelor și muniției”. După un an pedeapsa lui Roventu a fost comutată la 25 de ani temniță grea, iar patru ani mai târziu, în 1988, Decretul nr. 11 i-a redus cinci ani din pedeapsă. Interesant e că la anchetă nici unul din cei trei atentatori nu a făcut referire la intenția de a-l asasina pe președinte și nici despre cei care s-au aflat în spatele lor, respectiv grupul de profesori universitari și legătura lor cu Raul Volcinschi „creierul tentativei de atentat”. Acesta din urmă, absolvent a două facultăți – Academia de Înalte Studii Industriale și Comerciale și Dreptul, la București – era cunoscut „cu antecedente”. Între anii 1957-1964 fusese deținut politic, fiind cunoscută faimoasa sa tentativă de evadare din arestul Securității din Cluj, în mai 1957. În confesiunile făcute publice, Raul Volcinschi a menționat despre „înțelegerea” potrivit căreia „dacă vor fi prinși, atentatorii să spună că intenționau să spargă o agenție CEC”, și că făcuseră chiar un jurământ în acest sens. Oricum, atentatorii nu i-au deconspirat pe bucureșteni, dar nici structurile informative specializate ale Securității nu au reușit să stabilească vreo legătură. Dosarul de urmărire informativă instrumentat pentru acest caz conține o sumedenie de banalități – rude și prieteni verificați la sânge – , dar nimic despre atentat. Nu exclude, nici posibilitatea ca dosarul să fi fost „aranjat” înainte de a fi clasat în arhivă, având în vedere că un ordin al lui Tudor Postelnicu interzicea ca în dosarele de securitate să apară numele secretarului general al partidului ori a membrilor familiei sale.

În ziua de 16 ianuarie 1984, în timpul zborului, pe ruta Arad-București, doi tineri – Guguilă Doru George și Oancea Florin Daniel – au încercat deturnarea aeronavei TAROM, un AN-24, cu 7 membrii ai echipajului și 46 de pasageri la bord. Cei doi atentatori s-au îmbarcat la bordul aeronavei pe aeroportul din Arad, având asupra lor un pistol artizanal mascat într-un fier de călcat și un dispozitiv exploziv confecționat dintr-un tub de spray. Planul deturnării, mărturisit de Doru George Guguilă, era așa: „Mă duceam la toaletă, simulând că îmi este rău. Stewardesa venea după mine. Când ieșeam din toaletă, urma să o imobilizez și să o ameninț cu pistolul. Apoi aș fi intrat în cabina piloților și aș fi preluat controlul avionului. Aveam idee despre pilotare, pentru că făcusem armata la Aviație. Urma să deturnez avionul către Viena. Acolo m-aș fi descurcat, aș fi fost liber. Dar planul meu nu a ieșit”. „Șoimii” (cei doi subofițeri de la USLA care asigurau avionul în zbor) au intervenit cu